

Moderné prístupy k hodnotenie výkonnosti podniku

Doc. Ing. Peter Gallo, CSc.. – Fakulta manažmentu PU v Prešove

Z pohľadu makroekonomiky existujú na výkonnosť ekonomiky rôzne názory a postupy. Ak však chceme bližšie kvantifikovať výkonnosť niektorého z odvetví priemyslu, je to už pomerne ťažšie zistiť. Preto sme hľadali nové inovatívne prístupy k hodnotenie výkonnosti podniku. Prístup, ktorý je uvedený v tomto článku, je založený na výpočte finančných ukazovateľov a predikcie vývoja podnikov ako jednotlivých subjektov a v globále z pohľadu ich pôsobenia v ekonomickej sfére. Navrhnutá metodika je autorským prínosom a tvorí jeden z moderných pohľadov na výkonnosť podnikov s využitím moderných informačných technológií. Metodika zároveň tvorí aj základ moderného informačného systému vhodného pre všetkých podnikateľov a nepodnikateľskú sféru na Slovensku. Na tomto know how pracuje informačný systém www.indexpodnikatela.sk, ktorý hodnotí rating firiem podľa ktorého je možné sledovať zvlášť aj výkonnosť automobilového priemyslu.

Moderné informačné technológie (IKT) umožňujú získavať nové pohľady na hodnotenie výkonnosti hospodárstva, ktoré pred tým neboli možné. Závislé sú však na kvalite vstupov, ktoré na Slovensku majú veľmi dobrú úroveň vo forme povinne a pravidelne zverejňovaných účtovných závierok. To tvorí značný prínos práve v zdokonalení podnikateľského prostredia a zlepšenie úspešnosti firiem. Možnosť sledovať vývoj nielen svojej ale aj spriaznených firiem a organizácií tvorí veľký prínos k zlepšeniu podnikateľského prostredia na Slovensku.

Navrhovaná metodika, ktorá sa využila k hodnotenie má dva parametre a to:

- finančnú výkonnosť reprezentovanú vybranými finančnými ukazovateľmi,
- úspešnosť reprezentovanú vybranými predikčnými modelmi.

Vytvorený model hodnotenia výkonnosti podnikov využíva nasledovné parametre:

- Finančná výkonnosť:
 - doba obratu pohľadávok
 - doba obratu záväzkov
 - doba obratu zásob
 - stupeň prekapitalizovania
 - celková zadlženosť
 - bežná zadlženosť
 - rentabilita vlastného imania
 - rentabilita tržieb
 - celková likvidita
 - bežná likvidita.

Tieto ukazovatele tvoria vybrané ukazovatele finančnej analýzy a to v oblasti aktivity, rentability, kapitálovej štruktúry a likvidity.

- Úspešnosť

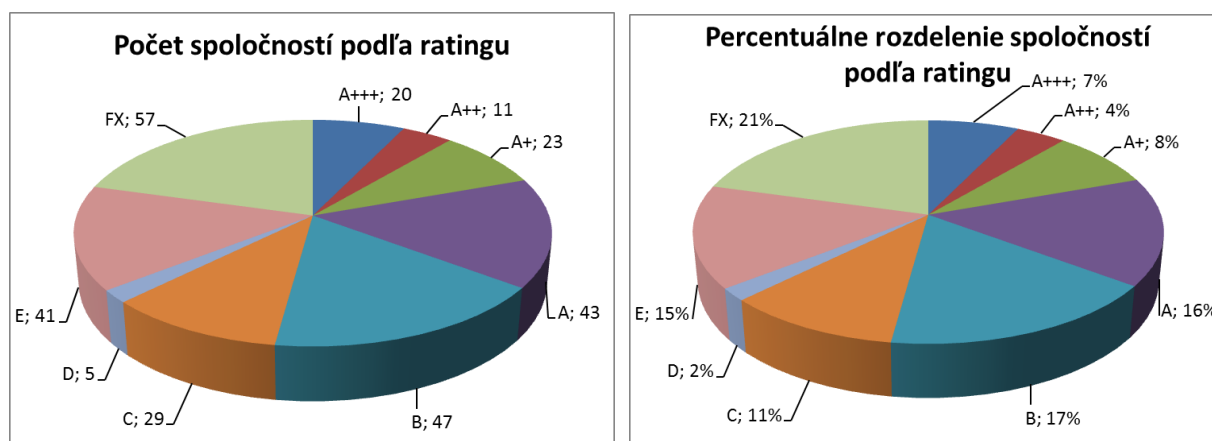
- Rýchly test (podiel vlastného kapitálu, doba splácania dlhu z cash flow, podiel cash flow z výnosov, rentabilita celkového kapitálu)
- Index bonity
- Z-skóre
- Taflerov index.

K hodnotenie boli zvolené kriteriálne tabuľky, kde každý ukazovateľ mohol získať max. 8 bodov v oblasti finančných ukazovateľov a po 20 bodov za ukazovatele predikcie. V rámci ukazovateľa rýchly test za každú parciálny ukazovateľov po 5 bodov, celkom 20).

Takto vytvorená bodovacia tabuľka sa následne kvantifikovala do stupňa ratingu v nasledovnom členení:

Bodové ohodnotenie	Hodnotenie	Rating score
menej ako 20	Nevyhovujúci	E
do 30	Slabší podpriemer	D
do 40	Priemer	C
do 50	Subštandard	B
do 60	Sledovať	A
do 65	Výborný	A+
do 72	Výboný nadpriemer	A++
viac ako 78	Excelent	A+++

Vstupnú databázu tvorilo 276 spoločností, ktoré podnikajú v oblasti automobilového priemyslu na Slovensku. Výkonnosť podnikov bola posudzovaná na základe posledných známych výkazov od roku 2009 do roku 2014. Výsledky boli nasledovné:

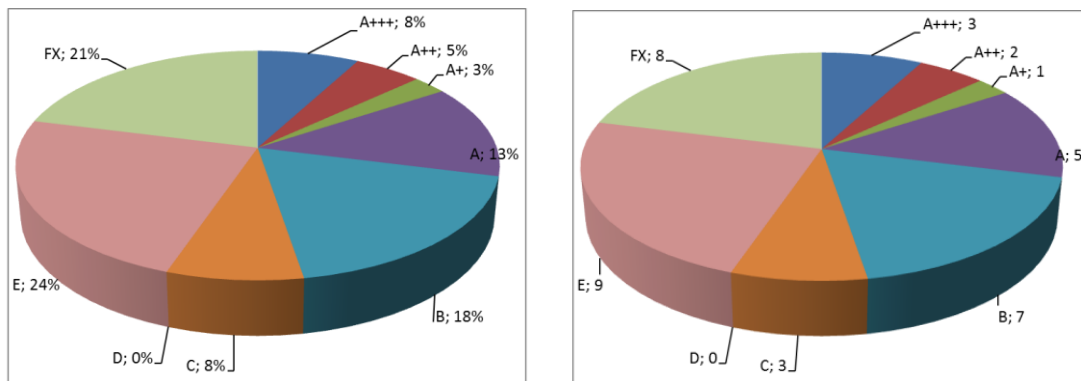
Obrázok 1 Priemyselná výroba, SK-NACE 29 - Výroba motorových vozidiel, návesov a prívosov – celkový počet spoločností a ich percentuálne rozdelenie v ratingových skupinách

Z obrázku je zrejmé, že na Slovensku pôsobí v skupine A – výborných spoločností 97 spoločností, čo je 35%. Zhruba taký istý počet spoločností je aj v skupine nevyhovujúcich (FX, E), čo je celkom 98 spoločností, čo je 36%. Ostatné spoločnosti tvoria priemer (B, C, D), čo je celkom 81 spoločností.

Analyzované spoločnosti boli v týchto skupinách SK-NACE::

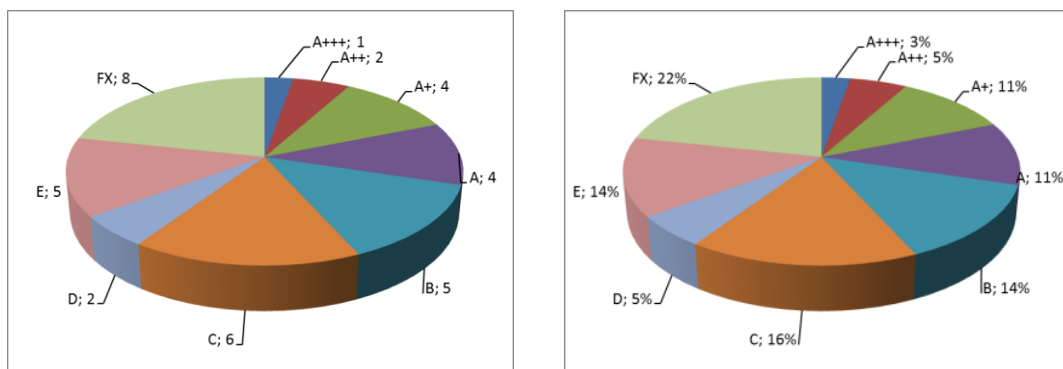
- 29100 - Výroba motorových vozidiel
- 29200 - Výroba karosérií pre motorové vozidlá, návesy a prívesy
- 29310 - výroba elektrických a elektronických zariadení pre motorové vozidlá
- 29320 - výroba ostatných dielov a príslušenstva pre motorové vozidlá.

Výsledky hodnotenia boli nasledovné:

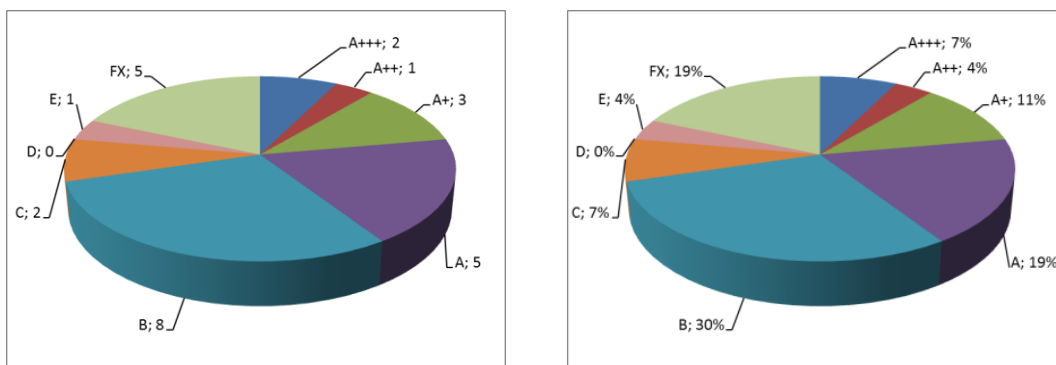
Obrázok 2 Priemyselná výroba, SK-NACE 2910 - Výroba motorových vozidiel.

Celkový počet spoločností 38. V skupine A bolo z toho 29% spoločností (11). V skupine E-FX bolo celkom 45% spoločností (17).

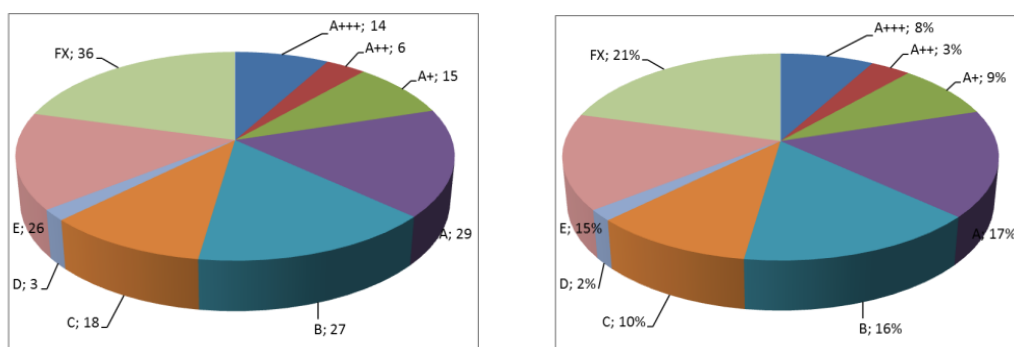
Obrázok 3 Priemyselná výroba, SK-NACE 29 200 Výroba karosérií pre motorové vozidlá, návesy, prívesy

Celkový počet spoločností 37. V skupine A bolo z toho 30% spoločností (11). V skupine E-FX bolo celkom 36% spoločností (13).

Obrázok 4 Priemyselná výroba, 29 310 výroba elektrických a elektronických zariadení pre motorové vozidlá

Celkový počet spoločností 27. V skupine A bolo z toho 41% spoločností (11). V skupine E-FX bolo celkom 23% spoločností (6).

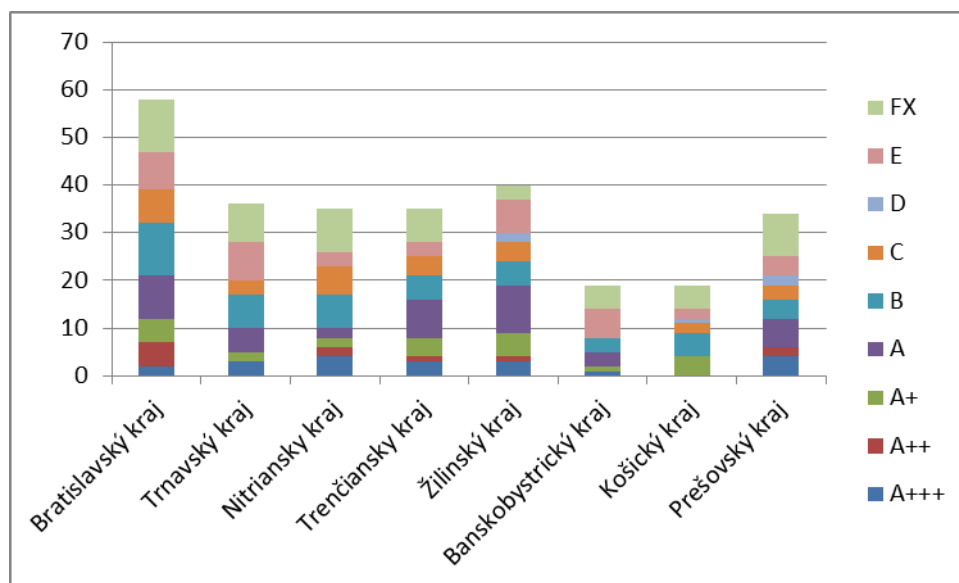

Obrázok 4 Priemyselná výroba, 29 320 výroba ostatných dielov a príslušenstva pre motorové vozidlá

Celkový počet spoločností 174. V skupine A bolo z toho 37% spoločností (64). V skupine E-FX bolo celkom 36% spoločností (62).

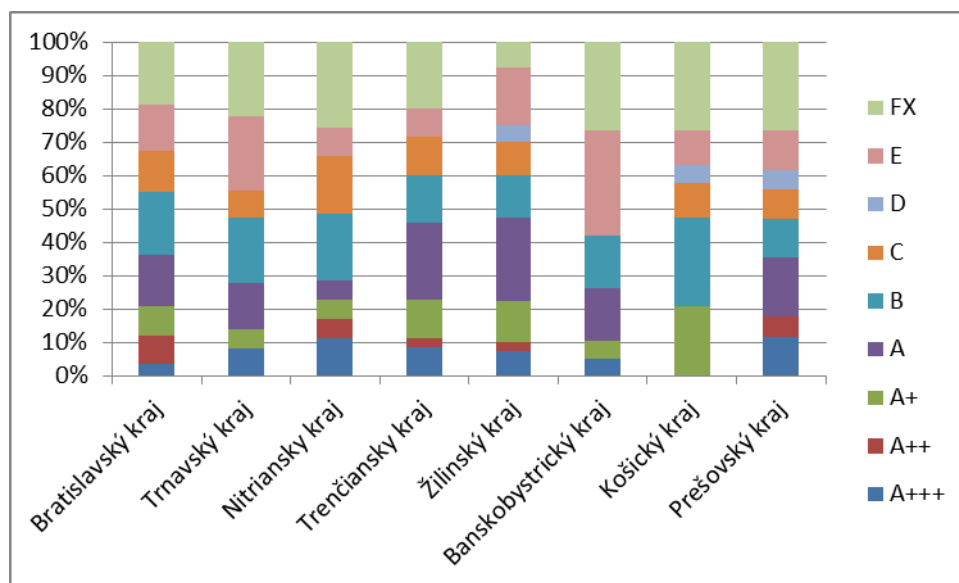
Prehľad úspešnosti podnikov v automobilovom priemysle podľa krajov

Rozloženie podnikov podľa krajov a úspešnosti podľa počtu spoločností

Obrázok 5

Rozloženie podnikov podľa krajov a úspešnosti podľa percentuálneho rozloženia úspešnosti:

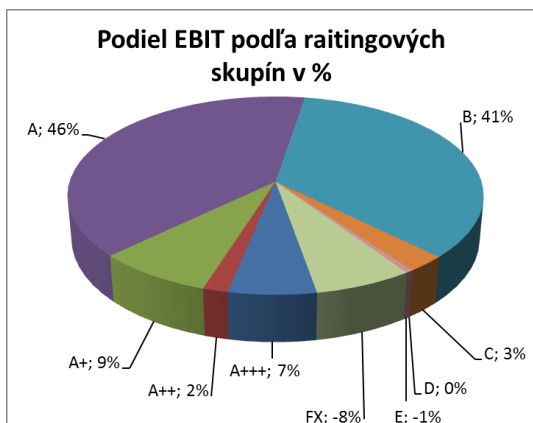
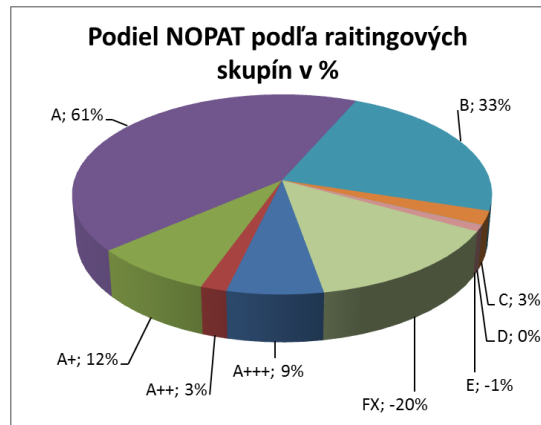
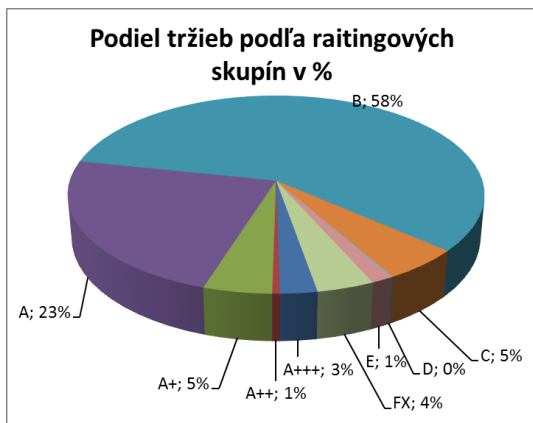

Obrázok 6

Ak sa pozrieme na automobilový priemysel a tržby cez rating spoločností vidíme, že najvyššie tržby dosahuje skupina B, kde je spolu, ktorá je aj najpočetnejšia a tvorí ju 47 spoločností obrázok 7. Prehľad o tržbách, čistom zisku a EBIT podľa jednotlivých ratingových skupín je uvedený v tabuľke 1.

Tabuľka 1

Index IP	Tržby	Čistí zisk NOPAT	EBIT	% podiel z tržieb	% z NOPAT	% podiel z EBIT
A+++	611 950 554 €	42 719 756 €	54 912 111 €	3%	9%	7%
A++	126 369 973 €	11 635 848 €	15 655 929 €	1%	3%	2%
A+	1 139 559 203 €	53 965 429 €	73 154 995 €	5%	12%	9%
A	5 678 913 399 €	281 750 085 €	363 850 546 €	23%	61%	46%
B	14 149 921 379 €	152 816 668 €	318 538 678 €	58%	33%	41%
C	1 305 950 972 €	14 797 029 €	24 429 830 €	5%	3%	3%
D	38 613 701 €	-500 911 €	-383 597 €	0%	0%	0%
E	337 295 601 €	-6 069 361 €	-4 265 673 €	1%	-1%	-1%
FX	953 460 833 €	-92 945 981 €	-61 600 259 €	4%	-20%	-8%
Spolu	24 342 035 615	458 168 562 €	784 292 560 €	100%	100%	100%

Obrázok 7

Ako vidieť z nasledovných rozborov, táto metodika môže napomôcť k sledovaniu úspešnosti podnikov na základe metód finančnej analýzy a predikčných modelov a tým aj napríklad pôsobiť na zlepšovanie riadenie týchto spoločností. Index IP by sa tak mohol stať výborným nástrojom manažérskeho auditu, ktorejkoľvek organizácie, kde je možné aplikovať vyššie uvedené metódy či už v podnikateľskom alebo verejnom sektore.